

preden so si Francozi mogli podvreči domače prebivalstvo, ki je pod različnimi načelniki ustajalo, in se jim trdovratno upiralo. Posebno odličen načelnik je bil Abdel Kader, porojen 1807. l. v Maskari. S svojim očetom je 1827. l. moral pobegniti pred dejem algerskem. Pobegnila sta v Egipt, kjer se je Abdel Kader seznanil z evropsko civilizacijo. Ko je bila Algerska premagana od Francozov, vrnil se je Abdel Kader domov in se postavil na čelo upornim rojakom, da izvojuje narodno nezavisnost. Vojska ta, narodska in verska, trajala je dolgo. Abdel Kader si je ustrojil dobro izvežbano vojno, ki je prizadevala mnogo preglavic Francozom, on sam pa, kedar je bil poražen, umeknil se je v notranje kraje, nabral novih sil, in na to je zopet čil udaril na neprijatelja. Naposled pa, ko je bil obkoljen z vseh strani, udal se je 1847. l. generalu Lamoriciereu s to pogodbo, da ga odpeljejo na Sirkso ali v Egipt. No, vlada francoska ni priznala tega dogovora, in Abdel Kader je živel nekaj let kot jetnik v citadeli Toulonski, potem še drugej. Še le Ludovik Napoleon ga je izpustil 1852. l., ter poslal v Brusu v Mali Aziji, odkazavši mu letno pokojnino. V vojni 1870. l. se je Abdel Kader ponudil Francozom v službo proti Pruski. Abdel Kader je spisal tudi filozofsko nabožno delo, ki je prišlo 1858. l. tudi v francoskem prevodu na svetlo.

Dostaviti je treba, da se Algerska vkljub porazu Abdel Kaderinega ni dala popolnoma ustrahovati. Pri vsaki priliki je poskušala, da se pobuni in odtrga, to je poskušala po nekoliko tudi za francosko-nemške vojske. Pa tudi z uravnavanjem zemlje so imeli Francozi marsikatero sitnosti in zapreke, sistem za sistemom se je jim izjalovil. Ali dandanes se je v obče zasukalo vse na bolje, tako da se Algerska uže smatra kot druga ali mlada Francoska.

Podučne stvari.

Nasledki „šnopsa“.

(Dalje.)

Čas božje službe ob nedeljah in zapovedanih praznikih, kakor tudi drugi prepovedani časi, bili so mu navidezno sveti. Očitno ob takih trenutkih iz njegove štacune in gostilne nikdo ničesa prejel ni. Kadar je zvon ljudi k molitvi opominjal, molil je Plahtač navadno „Angeljevo češčenje“ sam gostom svojim glasno. Ob policijski uri zvečer imel je navadno zakupno hišo uže zaprto. In tako mu skoraj še nobeden kaj posebnega očitati ni mogel.

Za pogostovanje ljudi imel je v zakupni hiši dve sobi; prva večja, bolj priprosto opravljena, bila je namenjena kmetskim ljudem, druga zakotna in gosposko urejena, pa mestnim lahkoživcem, kateri so Plahtača, osobito pa njegovo Beto vedno pogosteje obiskovali. — Točil je tudi vsakim tem različno vino, kmetom in navadnim delavcem slabše, a gosposkim ljudem pa boljše vrste. Prvi je to zasledil Žvanov Šimen, po poslu svo-

jem krojač, kateri bil je tudi kaj prefrigan človek. To se je pa tako-le zgodilo: Neko nedeljo proti večeru obrije se ter po gosposko opravi in natakne si naočnike. Tak poda se pri Plahtaču naravnost v gosposko sobo med druge mestne goste; tako nepoznan dobi tudi on vina iz soda, iz katerega se je gospôdi točilo. Ta bil je prvi, ki je Plahtača pričel slediti in ga v njegovih nakanah nekako opazovati in spoznavati. Tu in tam je med Zalesčani uže kako črhnil o tem, da Plahtač in njegova Beta nista tako blaga človeka, kot se na videz kaže, da jim nista tako naklonjena, kot se jim hlinita in za kakoršine ja smatrajo.

Opazoval je ta večer še posebno Beto, kako se onim mestnim lahkomisljencem liže, pri kojih kaj več okroglega čuti. Tudi to mu ni bilo po volji. Sklepal je prec v svoji prebrisani glavici, da to nekam kaže, in motil se ni, kakor bomo pozneje iz činov razvideli. — Taka in enaka opazovanja nakanil je krojač Šimen potem še večkrat. Enako, kot iz početka in dalje gospodom, lizala se je Beta tudi bolj premožnim kmetskim možem, osobito pa še fantom. — Kjer je kaj čutila, tam bila je vsa medena.

Plahtač preskrbel se je med časom tudi prav dobro z naravnim žganjem, še bolje pa s špiritom. Oni delavci, kateri so mu zakupno hišo bili po njegovem načrtu in okusu predelali, dobili so ob istem času uže pravo slast po žganji pri njem. Obiskovali so ga skrivaj, navadno zvečer, ali pa od časa do časa tudi ob nedeljah med službo božjo, ter so lep del svojega medtedenskega zaslužka pri njem na žganji zapili.

(Dalje prihodnjič.)

Naši dopisi.

Dobrova 8. okt. (*Razne slavnosti. Javna zahvala in drugo.*) Po istem sporedu, kot druga leta, vršila se je tukaj na Dobrovi tudi letos prelepa slovesnost božje poti. Vsako soboto in ob dnevih pred prazniki je med tem časom dohajala obilna množica pobožnih romarjev od blizu in daleč le-sem na Dobrovo. Ob vsakem takem in naslednjem dnevu imelo je po pet visokoč. in polno-naslovljenih gg. duhovnikov s spovedovanjem čez glavo koristnega dela za izveličanje duš; dokaz temu najboljši je to, da je bilo tukaj med tem časom do 4000 pobožnih romarjev spovedanih in obhajanih.

Ob teh dnevih pomagali so sporedoma domačima gospodoma duhovnikom tudi še ti-le gospodje spovedati in božjo službo opravljati: Milostljivi prošt dr. Jarc, prečastiti prelat dr. Čebašek, knezoškofijski svetovalec Bohinec, katehet Smerekar, prof. dr. Marinko in prečastiti očetje frančiškani ljubljanski. Več izmed imenovanih gospodov prevzelo bilo je med tem časom tudi cerkvene govore, v katerih so pobožne romarje kaj ginljivo spodbujali, Marijo prav častiti in za zveličanje svoje skrbeti. Vreme bilo je, izvzemši en sam dan, božji poti ves čas kaj milo in ugodno.

Veliki altar dobil je po darežljivosti posebnega dobrotnika in prizadevanji domačega neutrudljivega gosp.

župnika Jerneja Babnika nov tron, katerega je kaj okusno izdelal polhogradski podobar g. Trnovec.

Prelepa slavnost procesije za sv. očeta zlatomašnika Leona XIII. in pa visoki gostje, kateri bili so lepo Dobrovo ob tem momentu pretečeno nedeljo počastili, bila je uže v zadnjem listu „Novic“ od spretnejše roke popisana. K temu popisu naj se mi dovoli le še napise transparentov ob slavlolikih dodati; bili so sledeči:

1. Na mostu v Kozarjah čital se je od Ljubljane sem: „Ave Celsissime!“ nazaj proti Ljubljani pa:

„Blagoslov Tvoj vsaki čas,
Naj rosi nazaj na nas!“

2. V Razorah bila je vrhu drugega slavloloka podoba sv. očeta Leona XIII., pod to pa napis: „Slava čestilcem zlatomašnika Leona XIII.“

3. V slavloloku ob novem prelepem znamenji pred Adamičevo hišo na Dobrovi lesketala se je lepo izdelana „Triara“, kot znak papeževe oblasti.

4. Slavlolik na dveh velikih mlajih ob stranski poti od Pleškovega znamenja le-sem nosil je sladko „Ime Jezusovo“.

5. Na slavloloku med šolo in cerkvijo čital se je sledeči napis:

„Marija, Leona XIII. v varstvo vzemi,
Verne za Vaji češčenje vnemi!“

6. Pred uhodom v cerkev pa:

Čisto spočeta,
V nebesa vzeta,
Brani svetega Očeta!

In 7. Napis pred farovžem, visokim gostom namenjen, glasil se je:

„Prihod Vaš nas zveseljuje,
Hišo vso nam osrečuje!“

Omeniti mi je še spominske ploče v podnožji krasnega novega znamenja; obseg njen je ta-le:

„Blagoslovili dr. Jakob Missia, knezoškof ljubljanski ob priliki procesije za sv. Očeta Leona XIII. zlatomašnika, dne 2. oktobra 1887.“

Ako še omenim, da so ob vseh teh slavnostih poštena domača dekleta z organistovo družino vred primerno cerkveno petje Bogu v čast in slavo, pobožnemu domačemu in tujemu ljudstvu pa v spodbudo in popolno zadovoljnost prav dobro in točno oskrbovala, povedal sem vse. *)

Nov tron v farni cerkvi in krasno novo znamenje s prelepo podobo „Križanega“ sta vrlim Dobrovčanom, osobito pa še za povzdigo časti in slave božje nad vse zavzetemu gosp. župniku našemu v pravi ponos.

Vrli in blagi gosp. Josip Laznik, bivši tukajšnji duhovni pomočnik in šolski katehet, je pred svojim odhodom od tod na Vrhniko daroval za šolsko bukvarnico 32 različnih podučnih knjižic in spisov, za kar mu tukaj javno izrekam najiskrenejšo zahvalo. Ta milo-blagi gospod bil je tukajšnji šoli ves čas njegovega bivanja tukaj tudi v materialnem obziru zelo naklonjen. Uverjen naj

bode, da bode v srcih Dobrovčanov, kateri so ga uže poznali, do zadnjega tripljeja njihovega, vedno v najboljšem spominu ostal. Bog mili naj ga pa, kodar bode hodil ter v vsestranski blagor in izomiko ljudstva deloval, ohrani čvrstega, krepkega in čilega na duhu in po telesu. Blagoslov in pomoč božja naj ga brez presledkov povsod spremljata! Slava in čast mu!

Šolsko leto pričeli smo tukaj dne 20. p. m. s poklicem sv. Duha in šolsko mašo. „Šolskega drobiža“ je dosta; tudi truda se ne bode manjkalo. Bog daj svojo pomoč!

V vasi Kozarje so se pretečeni teden med otroci „kozé“ pokazale in več njih je uže zbolelo, troje pa umrlo. Vās je sedaj gledé šole v kontumacu. Bog daj, da bi se ta nevarna in grda bolezen dalje ne razširila.

Zadnje leto mojega službovanja na Premu nastale bile so v dveh hišah domače vasi h kratu „koze“; okrajna zdravstvena oblast dala je dotični hiši brez odloga v „kontumac“, kateri sta bili toliko časa ponoči in po dnevu zastraženi, da po zdravnikovi izpovedi nobene nevarnosti več bilo ni. In glej, koze bile so tudi v teh dveh hišah popolno poginile.

Ali bi ne bila enaka stroga naredba za varstvo človeškega zdravja in življenja ob enakih slučajih tudi drugod na svojem mestu? Gotovo! M. Rant.

Iz Ljubljane. — Državni zbor zbral se je včeraj v prvi seji tega zasedanja. — Prvi strel proti ministru Gautsch-u strelil je dr. Rieger. Miren pa odločen glas njegove interpelacije razkril je brezozirno veliko napako Gautsch-ove naredbe, ne da bi bil žalil osebe; Čehi so odločeni k resnem boju zoper Gautscha. Prav na tem stališči stojé Slovenci in Dalmatinci. Za dobro znamenje se more smatrati, da nemški konservativci ne sodijo nikakor drugače. — Dobro znamenje je tudi, da je načelnik poljskega kluba Groholski navzoč bil takoj v včerajšnji seji, in prijazno občenje Poljcev z vso drugo desnico je nespremenjeno, kakor je bilo do sedaj. — Nedvomljivo je tudi in gotovo, da grof Taaffe noče vladati z nikakoršno drugo večino, katera ga je podpirala do sedaj. — Večina in grof Taaffe toraj gotovo ostaneta ali padeta skupaj. — Pri teh razmerah je naravno, kam naučnemu ministru pot kaže!

— Slovenska šolska društva zborovala so v Ljubljani v sredo in četrtek minulega tedna. V sredo namreč: društvo „Narodna šola“, katero preskrbuje po prostovoljno darovanih doneskih učila za uboge učence ljudske šole. V odboru tega društva so: gospodje F. Stegnar (načelnik), A. Žumer (nač. namestnik), M. Močnik (blagajnik), F. Govekar (tajnik), A. Funtek, H. Podkrajšek, A. Praprotnik in Iv. Tomšič. Minulo leto imelo je društvo dohodkov 1438 gld. 17 kr., izdatkov pa 1228 gld. 79 kr. Isti dan zborovalo je tudi „vdovsko učiteljsko društvo“ pod predsedstvom preč. gosp. prošta dr. Jarca. Iz poročila blagajnika g. M. Močnika razvidi se, da ima to, leta 1861 ustanovljeno društvo sedaj premoženja 44.550 gld. v obligacijah ter 1971 gold. 26 kr. v gotovini. Udov šteje

*) Glej o tej zadevi Dobrovski dopis v zadnji številki „Novic“. Vred.

društvo 69, prihodkov bilo je v minulem letu 2624 gld. 2 kr., stroškov pa 2489 gold. 49 kr. — V odbor volili so se gg. prošt dr. Jarc, J. Čenčič, F. Govekar, M. Močnik, A. Praprotnik, F. Praprotnik, F. Funtek in Iv. Tomšič. — V četrtek pa je zboroval občni zbor „slovenskega učiteljskega društva“ pod predsedstvom vodja in starosta slovenskih učiteljev gosp. A. Praprotnika, ki je v svojem nagovoru naglašal namen društva: „v prvi vrsti duševno podpirati slovensko ljudsko šolstvo ter med učiteljstvom širiti toliko potrebno bratovsko vzajemnost, zavednost in značajnost.“ Samo te besede zadosti značijo blagi namen društva, katero naj bi bilo zavetje vsem slovenskim učiteljem!

— Vinska letina v Vipavi je letos, kakor čujemo, bogata, in vino je izredno sladko. Prodaja se mošt po 10—12 gld. hektoliter. V Ljubljani se toči liter po 48 krajc.

— Vreme postalo je jesensko, dežuje skoraj vsaki dan.

— Stritarjevih zbranih spisov prišel je na svetlo in do danes nam v roke snopič 16.

— Razglasilo. Na podstavi deželnega zakona z dné 18. februarja 1885 (dež. zak. št. 13) se s tem splošno naznanja, da morajo posestniki žrebcev, kateri hočejo v prihodnji spuščalni dobi spuščati svoje žrebce za plemenitev tujih kobil, zglasiti te svoje žrebce najpozneje do

1. decembra t. l.

pri političnem okrajnem oblastvu, v čigar okoliši se nahaja stajališče žrebčevo.

Zglasilo se more izvršiti pismeno ali ustno, ob enem pa je naznaniti imé in priimek, potem stanovišče žrebčevega posestnika, kakor tudi plemo, starost, barvo in stajališče žrebčevo. Za žrebce sploh pod 4 leti in za nôriške žrebce pod 3 leti se ne dajejo dopustila za spuščanje.

Kje in kdaj bode izborna komisija zglašene žrebce pregledavala in za nje dajala dopustila, dá se ob svojem času na znanje.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani dné 2. oktobra 1887.

C. kr. deželni predsednik:

Winkler l. r.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Včeraj pričel se je zopet državni zbor in navzoča je bila v očigled političnemu položaju odločilna večina vseh strank. — Vstopili so sledeči novoizvoljeni poslanci: profesor Blažek (praško staro mesto), Mladočeh; duhovnik Bulič, selske občine senjske v Dalmaciji mesto umrlega kanonika Pavlinoviča; vitez Cienski (gališko veliko posestvo stanislajskega kroga); dr. Kraus (mestni okraj Krumau na Českem); grof Leop. Lažansky (mestna skupina Pizek na Českem), izvoljen pod pokroviteljstvom mladočeskim; Avgust Levakovski (selske občine Jaslo v Galiciji);

Mujszek (veliko posestvo gališkega kroga Zalkiv); grof Wolkenstein (veliko posestvo na Českem), in Niemczynowski (trgovinska zbornica Lvovska).

O delovanji sedanjega državnega zbora čuje se, da za sedaj še ni odločeno, bo li trajalo do 26. t. m., toraj vsega skupaj 14 dni, ali pa se nadaljuje tudi med delegacijami. O tvarini, katera ima priti v obravnavo, se čuje, da bode sledeča: na dnevnem redu prve seje nahajajoča se postava gledé poštnih hranilnic, — dalje privolitev začasnega pobiranja dose-danjih davkov (budgetni provizorij), — prena-redba civilnega postopnika, — predlog o osnovi državnega zdravstvenega urada, — predlogi o zadevah Warrants-ov in krošnjaštva, — in konečno preustrojenje davka od žganja in sladkorja. — Izmed klubov državnega zbora zboroval je prvi česki klub v ponedeljek večer ter je sklenil, takoj v prvi seji izročiti interpelacijo zoper naučnega ministra Gautscha, takoj očividno zato, da bi kluba ne spravil v zadrego enak od strani Mladočehov tudi gotovo prihajajoč korak. — Razun tega imelo je posvetovanje isti večer predsedništvo avstrijsko-nemškega kluba, čegar vodje Sturm in Chlumecky sta imela malo ur prej v Sternbergu na Moravskem pomenljiva politična govora, v katerih sta naglašala, da nemška stranka in sedanja manjšina najbolje varuje svoje narodne interese, ako zmirno postopa, po tej poti, in pa, ako si med obstoječimi strankami, izrekoma med velikimi posestniki, med centralisti sploh, med nemškimi konservativci in Galicijani in Lahi pridobi zaveznikov, more visoko držeti enoto države, zopet priti do vlade in večine.

Da Chlumecky sam tega ne pričakuje takoj, značil je v tem, da je svoje besede sam imenoval sanje o prihodnosti. — Z Lvova piše „Polit. Corr.“ očividno v namen, da bi naučnega ministra Gautscha umila, da niti njegova dela niti besede njegove pri potovanji skozi Galicijo niso dale povoda, podtikati mu pristranske namene (namreč pridobiti si podporo galiških poslancev).

Ob enem pa se daje gališkemu šolstvu najboljše spričevalo kot uspeh nadzorovalnega potovanja naučnega ministra. — Kot znamenje razmer med levičarji in gališkimi politiki omeniti je, da se je priredil poslancu Chlumecky-u na čast, ki je obiskal krakovsko razstavo, velik banket.

Prva seja državnega zbora pričela se je včeraj ob 11. uri, toda točka dnevnega reda prišla je v obravnavo še le ob pol 1. uri.

Predsednik dr. Smolka poročal je, da je cesarju povodom njegovega rojstnega dneva in godu v imenu zbornice čestital, za kar mu je naloga, zbornici izreči Najvišo zahvalo.

Dalje se spominja s častnimi besedami od zadnjega zasedanja umrlih poslancev: grofa H. Clama, Ofnerja, Zawadzega in Zwonkovskega.

Iz drugih vzrokov še postalo je potrebnih vsega skupaj 13 dopolnilnih volitev. V zbornici navzoči bili